

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง
สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of a Local Dramatic Art Training Curriculum
Entitled “The Charm of Noenmaprang” for a Junior High School
Thai Dramatic Art Association

เกษมศรี รุณไชย^{1*} และสลักจิต ตรีรัตนโอภาส²
Kasemsri Roonchai^{1*}, and Salakjit Triranaopas²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตร เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง ทั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเนินมะปราง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของททท โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 เนินมะปรางบ้านเรา หน่วยที่ 2 ประวัติความเป็นมาของเพลงเสน่ห์เนินมะปราง หน่วยที่ 3 การปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และภาษาท่า หน่วยที่ 4 การปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง หน่วยที่ 5 รูปแบบการแปรแถว จัดกิจกรรมย่อยจำนวน 11 กิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 6 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และหาคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความแม่นยำ ความเป็นไปได้ การใช้ประโยชน์ และความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับ

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Pibulsongkram Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: aorka8867@gmail.com

คุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการโดยเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านการนำไปใช้ ด้านความเหมาะสม ด้านความแม่นยำ และด้านความเป็นไปได้

2. การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรบนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า โดยภาพรวมมีทักษะปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า รายการที่มีทักษะปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ ทำท่าสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง การแต่งกาย ถูกต้อง สวยงาม เหมาะสม และรายการที่มีทักษะการปฏิบัติต่ำน้อยสุด คือ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าและแววตา อยู่ในระดับมาก

3. ศึกษาความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านสถานที่และเวลา ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่นพบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านการปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสถานที่และเวลา อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: นาฏศิลป์พื้นบ้าน หลักสูตรเสน่ห์เนินมะปราง นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย

Abstract

The purpose of this research was to establish and check the quality of curriculum to experiment and assess of a local dramatic art training curriculum entitled “The Charm of Noenmaprang” to assess practical dramatic art skills and to study students’ satisfaction in local dramatic art training curriculum entitled “The Charm of Noenmaprang”. The experimental research with one group posttest design. The samples were 15 students Junior High School Thai Dramatic Art Association at Bannoenmaprang School, Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The research found that:

1. The construct and check of the curriculum quality to experiment and assess of a local dramatic art training curriculum entitled “The Charm of Noenmaprang”, the researcher did it according to Bata’s curriculum development. The subject consisted of 5 unit summaries: Unit 1. My home Noenmaprang, Unit 2. The background of local dramatic art training curriculum entitled “The Charm of Noenmaprang”, Unit 3. The practical dramatic art and body language skills, Unit 4. The practical dramatic art skills of “The Charm of Noenmaprang” song, Unit 5. The standing design. There are 11 sub activities in 6 day training with 3 hours a day totally 18 hours. This course is checked in terms of quality of curriculum by 4 academic experts. The results showed that the development of curriculum had accuracy, propriety, feasibility, and utility. Overall it was at the highest level and when considered by each aspect ordering from the highest to the lowest they were utility, propriety, accuracy, and feasibility.

2. The study from experiment of a local dramatic art training curriculum entitled “The Charm of Noenmaprang” for a Junior High School Thai Dramatic Art Association overall, it was found that the practical skills were at a high level. When considered by each aspect, it was found that the practical skills at a high level were practical propriety to the meaning of song lyrics, costume, performance element and the practical skills at low level were beauty in unison.

3. The study of satisfaction in terms of contents, activities organizing, place and time, expected results and instillation of their positive desirable characteristics on avidity for learning and cherishing Thai-ness overall, the satisfaction was at the highest level. When considered by each aspect, it was found that the highest satisfaction was instillation of their positive desirable characteristics on avidity for learning and cherishing Thai-ness. Then expected utility, the activity organizing, place and time were at the highest levels. The least satisfaction was the contents.

Keywords: Local Dramatic Art, The Charm of Noenmaprang Training Curriculum, Junior High School Thai Dramatic Art Association

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมและท้องถิ่นศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยจัดหลักสูตรมุ่งเน้นแนวทางดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละเนื้อหาวิชา ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง หรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์ และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นที่ต้องการให้มีดนตรีนาฏศิลป์พื้นบ้านที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประกอบกับอำเภอเนินมะปราง เป็นอำเภอในจังหวัดพิษณุโลกที่มีจุดเด่นในด้านสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงผลไม้ต่าง ๆ ที่มีรสชาติหวานอร่อย สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวอำเภอเนินมะปราง จึงถือเป็นอำเภอที่มีเสน่ห์สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวเป็นจำนวนมาก

อำเภอเนินมะปรางเป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม อีกทั้งยังมีพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญหลายชนิด ทำให้ทางอำเภอมีนโยบายจัดงานเทศกาลผลไม้ นานาพรรณมหัศจรรย์มะม่วงส่งออกต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอเนินมะปราง จึงเป็นที่มาของการแสดงชุดเสน่ห์เนินมะปราง เนื้อเพลงบรรยายถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อุบิสัยใจคอ สถานที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ การประกอบอาชีพและพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้และชื่อเสียงให้แก่ชาวอำเภอเนินมะปราง ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้ ทุเรียนหลงรักไทย และมะปรางหวาน เนื่องจากชาวเนินมะปรางส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากภาคอีสาน จึงได้ประพันธ์ทำนองเพลงเป็นจังหวะแข็งของทางภาคอีสาน ซึ่งเป็นจังหวะเร็ว

ให้ความรู้สึกสนุกสนาน นักเรียนในชุมนุมนาฏศิลป์ไทยทุกคน ควรมีความสามารถในการรำเพลงเสน่ห์ เนินมะปรางเพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รักความเป็นไทย เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่มีความกล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ มีบุคลิกภาพที่ดี เห็นความสำคัญ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย (โรงเรียนบ้านเนินมะปราง, 2558)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูนาฏศิลป์ของโรงเรียนบ้านเนินมะปราง ได้จัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ซึ่งอยู่ในรายวิชาพื้นฐาน และจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ตั้งแต่ปี 2555 ถึง ปัจจุบันปี 2561 รวมระยะเวลา 6 ปี จึงได้ดำเนินการประพันธ์เพลง และคิดประดิษฐ์ท่ารำขึ้น และพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านเรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมเป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ตลอดจนเผยแพร่การแสดงเพื่อประชาสัมพันธ์ และอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านเรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านเรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านเรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของทาบา (Taba, 1962) ซึ่งประกอบด้วย วินิจฉัยความต้องการ กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกเนื้อหาสาระ จัดเนื้อหาสาระ คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีประเมินผล หลักสูตรประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย ได้แก่ 1) เนินมะปรางบ้านเรา 2) ประวัติความเป็นมาของเพลงเสน่ห์เนินมะปราง 3) การปฏิบัติท่านาฏยศัพท์และภาษาท่า 4) การปฏิบัติท่ารำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง และ 5) รูปแบบการแปรแถว จัดกิจกรรมย่อยจำนวน 11 กิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 6 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง

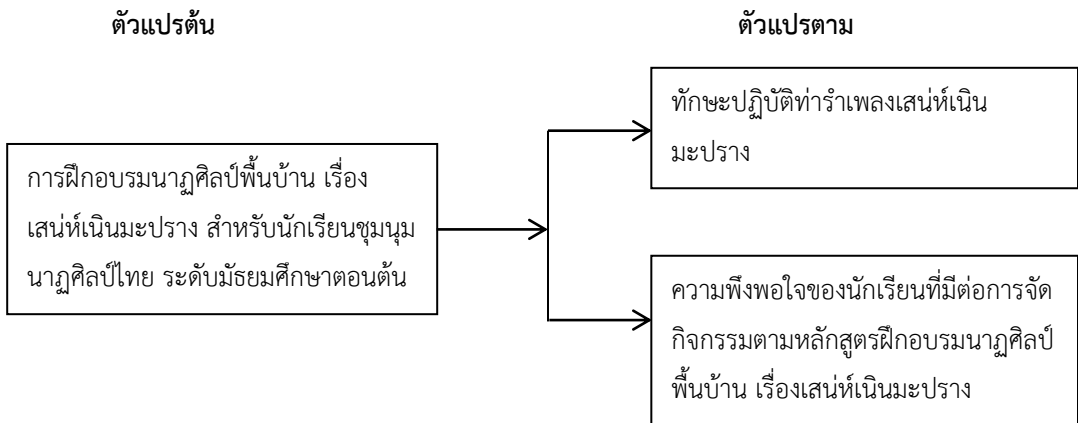
ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดลองใช้หลักสูตรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแบบแผนการวิจัยเป็นแบบการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบหลังการทดลอง สร้างและทดลองใช้หลักสูตรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

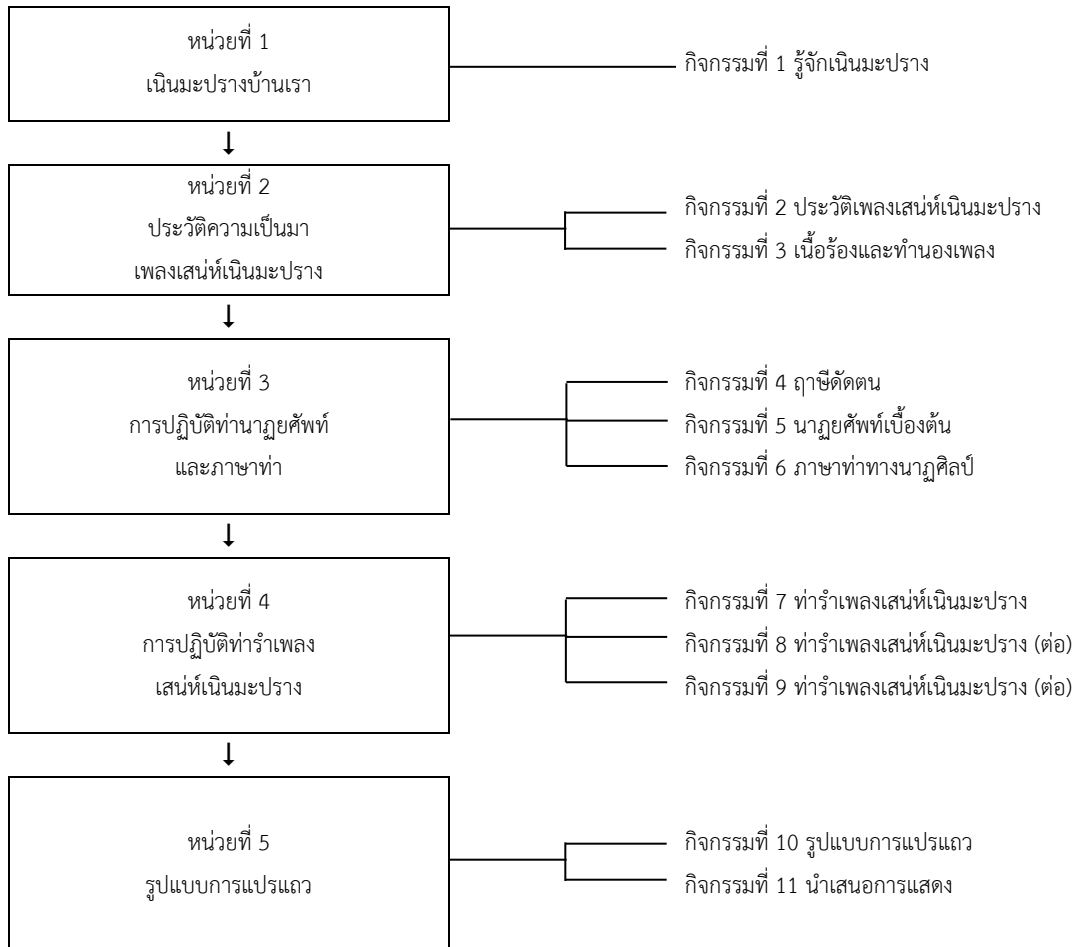
1. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐาน บริบทอำเภอเนินมะปราง และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีองค์ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.3 นำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ออกเสนอแนะและปรับปรุง

1.4 นำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรี ศึกษานิเทศก์ มีความรู้และประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน พิจารณาความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งโครงสร้างหลักสูตร ดังแสดงรายละเอียดตามภาพ 2

ภาพ 2 โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินหลักสูตร 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความแม่นยำ ด้านความเป็นไปได้ ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านความเหมาะสมหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของระดับความคิดเห็น (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี และศึกษานิเทศก์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จากการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ

ระดับความคิดเห็น ผู้วิจัยได้คัดเลือกรายการที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 เป็นแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร และหาคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้แบบประเมินค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ต โดยกำหนดค่า 5 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547)

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เป็นผู้ประเมินเพื่อหาคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพลงเสน่ห์เนินมะปราง เชิญผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานนักเรียน 5 ท่าน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ เพลงเสน่ห์เนินมะปรางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินทักษะการทำรำ ประกอบด้วย ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับทำรำสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง ความสวยงาม ความพร้อมเพรียงของการรำ การแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดง เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับของ ลิเคิร์ต

3. การสร้างและหาคุณภาพ

สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง ตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติด้านนาฏศิลป์

3.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา เพื่อสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปรางของนักเรียน

3.3 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติโดยมีประเด็นในการประเมินประกอบด้วย สีลาทำรำ ความสวยงาม ความพร้อมเพรียง และความกล้าแสดงออกรวมจำนวน 12 ข้อ เพลงเสน่ห์เนินมะปราง มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นค่าคะแนนระดับของการปฏิบัติ 5 ระดับ ซึ่งเป็นการจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้

5 หมายถึง ปฏิบัติได้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ในระดับมาก

3 หมายถึง ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ปฏิบัติได้ในระดับน้อย

1 หมายถึง ปฏิบัติได้ในระดับน้อยที่สุด

3.4 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของระดับความคิดเห็น (IOC) ที่ใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทุกรายการประเมินมีค่า IOC มากกว่า 0.67

3.5 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

4. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อผู้บริหารโรงเรียนบ้านเนินมะปรางเพื่อขออนุญาตใช้หลักสูตร

4.2 ทำการสอนโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเนินมะปราง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ในวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 9.00-12.00 น. เป็นเวลา 18 ชั่วโมง

4.3 ประเมินทักษะปฏิบัติหลังทดลอง ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปรางแล้ว ได้กำหนดให้นักเรียนจัดแสดงผลงานด้านการปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เชิญบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินทักษะจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าทักษะปฏิบัติ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51–5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51–4.50	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51–3.50	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51–2.50	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00–1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกรบรมนาฏศิลป์ที่บ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกรบรมนาฏศิลป์ที่บ้าน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้

แบบประเมินความพึงพอใจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกรบรมนาฏศิลป์ที่บ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง ประกอบด้วย ประเด็นการประเมิน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเนื้อหาสาระ 2) ด้านการจัดกิจกรรม 3) ด้านสถานที่และเวลา 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และ 5) ด้านการปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่น เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นค่าคะแนนระดับของความพึงพอใจ 5 ระดับ ซึ่งเป็นการจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพ

ในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกรบรมนาฏศิลป์ที่บ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรฝึกรบรมนาฏศิลป์ที่บ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง

3.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาตามหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง เพื่อสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของระดับความคิดเห็น (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญโดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล และด้านนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกรายการพิจารณาที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 15 คน เป็นผู้ประเมินหลังจาก เสร็จสิ้นการอบรมครบทุกหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อผู้บริหารโรงเรียนบ้านเนินมะปรางเพื่อขออนุญาตใช้หลักสูตร

4.2 ทำการสอนโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเนินมะปราง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ในวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 9.00-12.00 น. เป็นเวลา 18 ชั่วโมง

4.3 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง หลังจากที่ได้เรียนหลักสูตรนี้ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการดำเนินกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปรางแล้วให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตอบแบบประเมินความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51–5.00	หมายถึง มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51–4.50	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51–3.50	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51–2.50	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00–1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียน ชุมชนนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการวิจัยแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมชนนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของทาบา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ 11 กิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรมจำนวน 6 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และหาคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพหลักสูตรมีผลการ ประเมินดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับผลการประเมิน		การแปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านความแม่นยำ	4.58	0.58	มากที่สุด
2. ด้านความเป็นไปได้	4.55	0.58	มากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านความเหมาะสม	4.79	0.36	มากที่สุด
รวม	4.73	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมชนนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า คุณภาพของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

ท่ารำ น้ำตกก็สวยสุดแสน

ท่ารำ มะม่วงมะปรางแซบหลาย

ภาพ 3 ท่ารำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง

ตาราง 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับผลการประเมิน		การแปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. รำได้ถูกต้องตรงตามจังหวะ	4.46	0.51	มาก
2. ทำรำสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง	4.93	0.15	มากที่สุด
3. ลีลาทำรำอ่อนช้อยงดงามตามแบบนาฏศิลป์ไทย	4.66	0.35	มากที่สุด
4. ความสวยงามพร้อมเพรียงของการรำ	4.40	0.33	มาก
5. ความกล้าแสดงออก	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การแสดงอารมณ์ทางสีหน้า และแววตา	4.33	0.81	มาก
7. ความคิดสร้างสรรค์รูปแบบการแปรแถว	4.47	0.48	มาก
8. เครื่องแต่งกาย ถูกต้อง สวยงาม เหมาะสม	4.93	0.15	มากที่สุด
9. ความเหมาะสมของอุปกรณ์ประกอบการแสดง	4.86	0.30	มากที่สุด
10. ความเหมาะสมของโอกาสที่แสดง	4.80	0.45	มากที่สุด
11. ปฏิภาณไหวพริบ	4.46	0.58	มาก
12. การทำงานเป็นทีม	4.73	0.36	มากที่สุด
รวม	4.66	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงเสน่ห์เนินมะปราง ของนักเรียนโดยภาพรวมมีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า รายการที่มีทักษะปฏิบัติสูงสุดคือ ทำรำสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง เครื่องแต่งกาย ถูกต้อง สวยงาม เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.15) และรายการที่มีทักษะปฏิบัติต่ำสุดคือ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าและแววตาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.81)

ภาพ 4 การแสดงผลงานเพื่อประเมินทักษะปฏิบัติ

ตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับผลการประเมิน		การแปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านเนื้อหาสาระ	4.31	0.64	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรม	4.63	0.55	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่และเวลา	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.68	0.55	มากที่สุด
5. ด้านการปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่น	4.82	0.36	มากที่สุด
รวม	4.55	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรม นาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแยกการประเมิน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาสาระ 2) ด้านการจัดกิจกรรม 3) ด้านสถานที่และเวลา 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และ 5) ด้านการปลูกฝังความภูมิใจในท้องถิ่นพบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ

ด้านสถานที่และเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมาคือ ด้านการปลูกฝังความภูมิใจ ในท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.36) ด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.55) ด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.55) ด้านที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.64)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 ซึ่งเป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของท้องถิ่น จึงนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรัก ภูมิใจ และหวงแหนสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการของชุมชน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอเนินมะปราง แล้วจึงนำมาสังเคราะห์จัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 หน่วย จำนวน 11 กิจกรรม เมื่อร่างหลักสูตรเสร็จได้ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา ความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อแก้ไขปรับปรุงแล้วจึงนำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร แล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง จึงเป็นผลให้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสุทธิ แดงเอม (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องระบำของกลุ่มสาระวิชาชีพเฉพาะนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ซึ่งพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการของทาบ ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูงหลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องระบำของกลุ่มสาระวิชาชีพเฉพาะนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติหลังทดลองใช้หลักสูตรอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับดีมาก

2. การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า โดยภาพรวมมีทักษะปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า รายการที่มีทักษะปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ

ทำรำสอดคล้องกับความหมายของเนื้อเพลง เครื่องการแต่งกาย ถูกต้อง สวยงาม เหมาะสม ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.15) และรายการที่มีทักษะการปฏิบัติน้อยสุดคือ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าและแววตาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.81) ซึ่งเป็นผลมาจากการประพันธ์เพลงที่มีเนื้อหาบรรยายถึงวิถีชีวิตของท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน การประดิษฐ์ทำรำที่สอดคล้องกับเนื้อเพลง ประกอบกับการแต่งกายและการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เหมาะสม ใช้กระบวนการฝึกอบรม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ มีกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ มีการวัดและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และแก้ไขทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีธยา โพธิ์ปาน (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนคาวิทยา อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติโขนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจเท่ากับ 4.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ซึ่งเป็นผลมาจากหลักสูตรที่สร้างขึ้น มาจากความต้องการของชุมชน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของท้องถิ่น เนื้อร้องและทำนองเพลงมีความน่าสนใจ สนุกสนาน กระบวนการที่ใช้ในการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบทำรำที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้การฝึกทักษะโดยการสอนตามลำดับจากง่ายไปยาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนรำไทยของเรณู โกสินานนท์ (2535) ที่ระบุไว้ว่า การสอนรำไทยจะต้องสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ระหว่างรำครูสังเกต และเตือนให้ผู้เรียนรักษาลีลาท่าทางให้อยู่ในแบบแผน ให้สัญญาณการเปลี่ยนท่า ใช้สื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ดังนั้นจึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง อยู่ในระดับดีมากทุกรายการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา สังข์เงิน และคณะ (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดงอยู่ในระดับดีมาก และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดงอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปรางไปใช้ในการฝึกอบรม โดยต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของนาฏศิลป์พื้นบ้าน รักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถานที่ในการจัดการเรียนรู้ต้องเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมการตัดต้น กิจกรรมต่อท่ารำกิจกรรมการแสดงผลงาน

2. หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องเสน่ห์เนินมะปราง เป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ ดังนั้น วิทยากรผู้ให้ความรู้ควรเป็นครูที่มีพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน เรื่องอื่น ๆ เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การวิจัยด้านอาชีพ ด้านยุวมัคคุเทศก์ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว มีความรัก ความภูมิใจ ห่วงแหน และร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิชญา สังข์เงิน, พิโรพร ถิ่นเครือจีน, และศิริวรรณ สมสกุล. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. พิจิตร: โรงเรียนตะพานหิน.

พิสุทธิ์ แดงเอม. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องระบำของ กลุ่มสาระวิชาชีพเฉพาะนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. จันทบุรี: วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี.

เรณู โกสินานนท์. (2535). *รำไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.

โรงเรียนบ้านเนินมะปราง. (2558). *รายงานการประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ 1/2558*.

พิชญ์โลก: โรงเรียนบ้านเนินมะปราง.

ศรัณยา โพธิ์ปาน. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โยน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สุพรรณบุรี: โรงเรียนดอนคาวิทยา.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York : Harcourt, Brace and World.